

Keuze uit de aanwinsten

Afb. 1. CASPAR NETSCHER
(1639-1684).

De Nederlandse buitengewoon ambassadeur Hieronymus van Beverningk (1614-1690) wordt in geheime audiëntie ontvangen door de Spaanse koningin-regentes Maria-Anna van Oostenrijk, op 2 maart 1671.

Doek, 70 × 79 cm.

Opn.: De onderhandelingen te Madrid in maart-mei 1671 om Spanje te brengen tot een bondgenootschap met de Verenigde Republiek slaagden en werden bekrachtigd op 17 december 1671. Met het oog op de agressie-plannen van Lodewijk XIV van Frankrijk tegen ons land probeerde de regering van Johan de Witt in extremis zich het bondgenootschap of de neutraliteit van andere landen te verzekeren.

Litt.: H. A. van Dijk, Bijdrage tot de geschiedenis der Nederlandsche diplomatie. Handelingen met Frankrijk en Spanje in de jaren 1668-1672, Utrecht 1851, p. 362-436; J. Heringa, De eer en hoogheid van de Staat, Groningen 1961, p. 73, 137, 146-147, 163, 178-180; De Briefwisseling van Constantijn Huygens (1608-1687), uitg. J. A. Worp (R.G.P. Grote Serie, no. 32), Den Haag 1912, dl. VI (1663-1687), p. 268-292; Brieven van Johan de Witt (Werken Histor. Gen. Utrecht, 3de serie no. 33), Amsterdam 1913, dl. IV (1670-1672), p. 205-209; A. de Wicquefort, Histoire des Provinces Unies, Amsterdam 1874, tome IV, p. 317-318; C. Smit, De buiten-

landse politiek van Nederland, Den Haag 1945, dl. I, p. 133.
Herk.: Kunsthandel, Londen, 1967.

Afb. 2. Kachelplaat met het wapen van Johan Maurits van Nassau-Siegen (1604-1679). Onder het wapen hangt het ordeteken van de Witte Olifant dat hij in 1654 van de Deense koning ontving; daaronder op banderolle ION:MAU NAS:PRIN. Gietijzer, 76,7 × 76,5 cm.

Opn.: Mogelijk gemaakt voor zijn landhuis Bergendaal te Kleef.
Litt.: Nw Nederl. Biogr. Woordenboek, dl. I, Leiden 1911, kol. 1222-1224; Cat. tent. Maurits de Braziliaan, Den Haag 1953, p. 13.
Herk.: Aankoop, 1966.

Afb. 3. Zilveren gedachtenisbord (schenk-piring).

Diam. 33,6 cm.

Batavia, 1722. Gemerkt; HS.

Opn.: Vervaardigd na de dood van Anna Susanna Moerbeek (1699-1722) eerste vrouw van Joh. Thedens (1679-1748), die op dat moment in Batavia in dienst van de V.O.C. de rang van koopman had en later o.a. opperhoofd van Decima (1724-'25) en G.G. van Nederlands Indië (1741-'43) is geworden.

Litt.: W. G. F. C. Rissink, Bull. K.N.O.B., 1965, p. 172-181; Cat. tent. Zilver uit de tijd van de Verenigde Oost-Indische Compagnie, Den Haag 1966/67, nr. 21; Nw Nederl. Biogr. Woordenboek, dl. VII, Leiden 1927, kol. 1210-1211.
Herk.: Aankoop, 1965.

Afb. 4. Bord van Chinees porselein, in Holland versierd met een in grisaille geschilderd portret van prins Willem IV van Oranje-Nassau (1711-1751), stadhouder der Nederlandse gewesten, naar een prent van J. Houbraken. Randen: veelkleurig en goud.
Diam. 32 cm.
Gesigneerd: J. V. D. Elst.
Herk.: Verzameling van prinses Louise zu Wied, Monrepos (Waldheim) bij Neuwied, 1966.

Afb. 5. Inktstel van zilver, kristal en hout.

H. 23 cm, Br. 29,5 × 19 cm.
J. M. VAN KEMPEN, 1849.

Opn.: Geschenk van het gemeente-bestuur van Utrecht (1850) aan de geneesheer J. G. Koning (1817-'62), als blijk van erkentelijkheid voor zijn rol bij de bestrijding van de cholera-epidemie, die in 1848-'49 in Nederland heerste en bijzonder hevig was in Utrecht.

Dit inktstel, waarvan een ander exemplaar zich in het Centraal Museum te Utrecht bevindt, behoort tot de 22 inktstellen, welke aan de geneesheren van Utrecht bij dezelfde gelegenheid werden aangeboden. Het ontwerp ervan berust in de historische atlas van het Utrechts Gemeente Archief.
Herk.: Kunsthandel, Amsterdam, 1965.

Afb. 6. J. H. NEUMAN (1819-1898). Portret van mr. J. R. Thorbecke (1796-1872).

Doek, 100 × 84 cm.

Opn.: Rechts van hem liggen enige papieren met daarop het jaartal 1852. Het portret is gemaakt tegen het eind of vlak na zijn eerste kabinet (1849-'53), dus kort na het hoogtepunt van zijn carrière: de realisatie van de Kieswet, de Provinciale Wet (1850) en de Gemeentewet (1851).

Litt.: Nw. Nederl. Biogr. Woordenboek, dl. IV, Leiden 1918, kol. 1308-1328.
Herk.: R. Th. Thorbecke, Den Haag, 1965.

Afb. 7. Schrijftafel van rozenhout met medaillonportretten van koning Willem II der Nederlanden (1792-1849), die vanaf 1839 regeerde, van zijn vrouw Anna Paulowna (dochter van Paul I van Rusland en zuster van Nicolaas I), en van de tsaren Peter I en Nicolaas I. H. 78; L. 75; D. 56,5 cm. Na 1839.
Opn.: Mogelijk houdt dit object verband met het bezoek van de toekomstige tsaar Alexander I van Rusland (1818-1881) aan Nederland in 1839, waarbij deze het Tsaar Peter-huisje te Zaandam bezocht, dat sinds 1831 het persoonlijk eigendom was van Anna Paulowna.
Herk.: Aankoop, 1964.

Afb. 8. ONBEKENDE MEESTER, tweede helft XIXe eeuw.

Beschieting van de Kraton van de Sultan van Djambi (O. Sumatra)

Afb. 1

door de raderstoomboten van de gouvernementsmarine Celebes, Admiraal van Kinsbergen en Onrust, op 5 september 1858. Doek, 70,5 × 100 cm.

Opm.: Deze aanslag op de staat Djambi werd ondernomen, omdat de nieuwe sultan Taha Safi Oedin in 1855 geweigerd had om de Nederlandse opperheerschappij te erkennen. De militaire operatie werd uitgevoerd met behulp van land- en zeemacht onder leiding van kapitein J. F. Backerus, resident te Palembang. De kraton werd na vier storm-

lopen genomen. De sultan zelf had weten te ontsnappen en tot het begin van de XXe eeuw bleef zijn invloed onder zijn volk voortbestaan. In 1906 werd Djambi definitief ingelijfd bij Nederlands-Indië.

Van dit schilderij bevindt zich een vrijwel gelijk exemplaar in het Scheepvaart Museum te Amsterdam, gemaakt door W. Steffen (1834-1885), die toen op deze vloot meevoer als luitenant ter zee 2e klasse (inv. no. S 2672/21).

Litt.: G. B. Hooyer, De krijgsgeschiedenis van Nederlands-Indië

van 1811 tot 1894, Den Haag 1895, dl. I, p. 242-246; Jacob Swart, Zakelijk verslag van de verrigtingen der Ned. Marine in Oost-Indië, Verhandelingen en Berigten betreffende het Zeewezen, Amsterdam 1861, 2e afd., p. 62-68; E. B. Kielstra, De vestiging van het Nederlandsch gezag in den Indischen Archipel, Haarlem 1920, p. 136-141; J. W. Stapel, Geschiedenis van Nederlandsch Indië, Amsterdam 1940, dl. V, p. 307-308. *Herk.:* Verzameling A. B. Swaan Buddingh, Batavia; Kunsthandel, Amsterdam, 1964.

Afb. 3

Afb. 2

Afb. 4

Afb. 5

Afb. 6

Afb. 7

Afb. 8